

საპარტიველო სპორტული გაზეთი

1 მარტი, პარასკევი, 1991 წ.
№ 37 (10 450) • ფასი 10 კპპ.

გამოცემის 1934 წლის 13 აპრილიდან

მიუნხენში დასრულდა ტრადიციული საერთაშორისო ტურნირი ძიულში, რომელიც ჰიდაობის სამყაროში ფრიალ მაღალი ავტორიტეტით სარგებლობს (იგი „კატეგორიისა“). გერმანიაში თავი მოიყარეს 28 ქვეყნის ათლეტებმა და ეს ტურნირი თავისი სიძლიერით, შეიმძება ითქვას, მსოფლიო ჩემპიონატს გაუტოლდა. საბჭოთა კავშირიდან ვაჟთა შეჯიბრებაში გაბრილიონდენ საქართველოს ძიულისტები (პარალელურად მიმდინარეობდა ასპარეზობა ქალთა შორისაც). ეს შეჯიბრება ჩვენი მოქილადეებისთვის იმითაც იყო მნიშვნელოვანი, რომ აქ უნდა გარკვეულიყო ევროპის ჩემპიონატში მონაწილეთა ვინაობა.

ასპარეზობდა: მან ხუთი ორთაბრძოლიდან ხუთივეში წმინდად გაიმარჯვა და ტურნირის ლაურეატის სახელი მოიპოვა. პირველი ადგილი დიდაცავე ქუთაისელმა მიხეილ ნოსანმა დაიკავა სხვადასხვა მანერაში და ვაიტი სახალისევილმაც, რომელმაც ასევე ხუთი შეხვედრა ვადაზე ადრე, წმინდა გამარჯვებით დასრულა. თბილისელი ზაზა დაბრუნდა მედიის, რომელიც ასევე მიიმე წონაში ასპარეზობდა, მესამე ადგილზე გავიდა.

გულშემატკივართ უდავოდ აინტერესებთ სხვა მოქილადეთა შედეგები. ამირან ტოტიკაშვილი, მოგვსენებათ, თბილისის საერთაშორისო ტურნირში ტრავმის გამო არ გამოსულა. ძიულში პირველ შეხვედრებს ტრადიციულად, მაღალი წონის მოქილადეები იწყებენ, გერმანიაში კი, ჩვენი სპორტსმენებისთვის მოულოდნელად, მასპინძლებმა განაცხადეს, რომ 60 კგ წონითი კატეგორია პირველსავე დღეს იტვირთება. ამირანს ცოტა ზედმეტი წონა აღმოაჩნდა, ერთ დღეში ვეღარ მოასწრო წონის დაკლება და... 65 კგ წონაში მოუხდა ორთაბრძოლებს ჩატარება. მან ოთხ შეხვედრაში კი გაიმარჯვა, მაგრამ, სამწუხაროდ, შემდეგ გამოეთიშა ასპარეზობას.

— კობა კურტიანიც გამოცდილი მოქილადეა, — გვითხრა საქართველოს ძიულისტთა ნაკრების უფროსმა მწვრთნელმა შოთა ზაბარელომ — რეალური კანდიდატია ევროპის ჩემპიონატში გამოსვლისა; მოვერდილეთ ზედმეტ დატვირთვას და აღარ ვაპირებთ. გიორგი გაჩეჩილაძე პირველად იღებდა მონაწილეობას საერთაშორისო ტურნირში და, ალბათ, გამოუცდელი უნდა მივიჩვიოთ მეორე შეხვედრაში მისი მარცხი. გურამ მოდებაძე კი პირველ შეხვედრას მასპინძელთა გუნდის წარმომადგენელთან ატარებდა და... მსაჯების გადაწყვეტილებით, გამარჯვება გერმანელ მოქილადეს დარჩა.

საპარტიველოს სპორტულ ჟურნალისტთა ფედერაციის განცხადება

საპარტიველო სპორტულ ჟურნალისტთა სამო თანდათან იზრდება. ეს, ერთი მხრივ, ჩვენში ახალი გამოცემების სიმრავლემაც განაპირობა. დღეს ძნელად თუ შეგვხვდება გაზეთი ან ჟურნალი, რომელიც სპორტს და ფიზიკურ კულტურას შეძლებისდაგვარად არ უხდიდეს ხარკს. ეს არ შეიძლება არ გვახარებდეს.

განსაკუთრებით სასიხარულოა სპორტული პრესის ახალი ზირში — „სარბიელი“ დაბადება. ეს იმდენ გვიასახავს, რომ ახლო მომავალში ჩვენი სპორტული ჟურნალისტიკა, როგორც იტყვიან, მყარად დადგება ორ ფეხზე. ისე, როგორც ნებისმიერი ღარი, „ცენტრის“ დიქტატისგან და შეზღუდვებისგან არც საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტიკა ფედერაციის ყოფილა თავისუფალი: იზღუდებოდა ინიციატივა, მოჭრილი იყო უცხოეთთან დამოუკიდებელი კონტაქტების გზები.

მათე ერთი წელი მესრულდება, რაც საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტიკა ფედერაციამ ცალსახად გამოახატა თავისი დამოკიდებულება „ცენტრთან“. მას შემდეგ, რაც იტალიაში მსოფლიო ზეგნებურთა ჩემპიონატზე საქართველოს ჟურნალისტებისთვის გამოყოფილი ადგილები მოსკოვში უკან წაიღო, საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტიკა ფედერაციამ საკავშირო ფედერაციის კარგორიული პროტესტი განუცხადა და აცნობა, რომ ამერიკიდან საერთოდ ხელს იღებდა მასთან ურთიერთობაზე; ჩვენი ფედერაციის თავმჯდომარე კი, პროტესტის ნიშნად, შეწყვიტა საკავშირო ფედერაციის პრეზიდიუმის წევრის უფლებამოსილება. ჩვენი პოზიციის და გადაწყვეტილების შეუვალობა იმითაც დავადასტურეთ, რომ შარშანვე მონაწილეობა არ მივიღეთ საკავშირო ფედერაციის ახალ არჩევნებში. იმ კონფერენციას, ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებისგან განსხვავებით, ჩვენი ზედამხედველიც არ ესრებოდა.

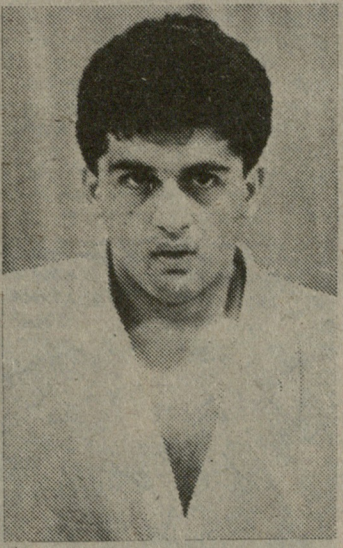
ცხადია, ახალი არჩევნების დროს საქართველოს წარმომადგენელი პრეზიდიუმის შემადგენლობაში აღარ შეიყვანეს. დამოუკიდებლო-

ბის გაზეთ დადგომა არ ჩავითვლიდა განსაკუთრებულ გმირობად და საქართველოს ფართო საზოგადოებრიობისათვის პრესის საშუალებით ამ ნაბიჯის თაობაზე საქვეყნოდ არ გვიცნობებია. უბრალოდ, ეს საჭიროდ არ ჩავთვალეთ. ეს იყო და ეს. ჩვენს რესპუბლიკაში გამართულ კომპლექსურ სპორტულ შეჯიბრებებზე თუ ტურნირებზე ამის შემდეგ აღარ ჩამოსულა ცენტრალური პრესის არც ერთი წარმომადგენელი. მიუხედავად არაერთგზის მოწვევისა, არ ჩამოდიან უცხოელი ჟურნალისტებიც, რომლებიც ჭრჭერობით მხოლოდ საკავშირო სპორტულ ჟურნალისტიკა ფედერაციის თხოვნას მიიჩნევენ ოფიციალურ მიწვევად. თუმცა, ჩვენი მხრიდან, მაინც გადაიღდა მოკრძალებული ნაბიჯი სპორტული პრესის საერთაშორისო ასოციაციასთან პირდაპირი ურთიერთობის დასამყარებლად. შემუშავებულია დამოუკიდებელი ფედერაციის წესდების პროექტი. ასეთი რეალური ვითარება. დამოუკიდებლობის გზით კვლავაც ვივლით, მაგრამ, მართლაც აუცილებელია სპორტულ ჟურნალისტიკა საქართველოში ეროვნული ძალებისგან, რათა საბოლოოდ მივიღწიოთ მიზანს.

სწორედ რომ საშუაო საქმეა ფედერაციის განახლება ჩანსალი ძალებით, შეკავშირება, ერთმანეთის თანადგობა. როგორც გაზეთი „სარბიელი“ აღნიშნავდა, საჭიროა „იურიდიული პირის უფლებებით აღჭურვილი ფედერაციის არსებობის აუცილებლობა“.

საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტიკა ფედერაციის უფლებამოსილებებს ვადა მიმდინარე წლის აპრილში იწურება. ასე რომ, მოახლოვდა ახალი კონფერენციის ჩატარების თარიღი. დამოუკიდებელია და იურიდიულმა ორგანიზაციამ, უთუოდ ახალი გეზი უნდა მისცეს საქართველოში სპორტული ჟურნალისტიკის განვითარებას, გადაჭრას ჩვენი ეროვნული ინტერესებიდან გამომდინარე პრობლემები.

საპარტიველო სპორტულ ჟურნალისტთა ფედერაციის.

დავით ხახალიძე

ვლადიმერ ლაგუდაშვილი

ზაზა დაბრუნდაშვილი

ყავაწვილები რიგში დგანან...

დინა, რიგში დგანან მომავალი ჩემპიონები და პრიზიორები, სახელობის ქართული სახელის სკოლის წარმომადგენლები, ისინი, ვინც დღეს ფრთიანდებიან.

ჩვენმა ქაბუქმა სამბისტებმა ხუთი პირველი და სამი მეორე ადგილი დაიკავეს 16 ნაკრები გუნდის 236 წარმომადგენელთან ბაქოში გამართულ ტრადიციულ საქართველო ტურნირში. საქართველოს სახელით მხოლოდ პროფესორების ოლიმპიური რეზერვების ჰიდაობის სკოლის აღსაზრდელები გამოდიოდნენ.

ზოგიერთ წონით კატეგორიაში გამოდიოდნენ უკვე ტიტულოვანი ქაბუქები, მსოფლიო ჩემპიონებიც კი. მით უფრო სასიხარულოა, ქართველ სამბისტთა წარმატება.

განსაკუთრებით გამოიჩინა თავი თბილისელმა გიორგი კოვბირიძემ (75 კგ). ასპარეზობის მასპინძელი ქალაქისა და ქვეყნის ერთ-ერთი უძლიერესი მოქილადე მისწავლეთა საკავშირო სპორტაკადემის ჩემპიონი ი. ტრუბჩენკო გიორგიმ ჭკრ ქვეჯგუფში დაამარცხა, მერე ფინალში. გამარჯვებულს კვატუბეის უმაღლეს საფეხურზე დადგენ აგრეთვე დ. პაპინაშვილი (42, კასპი), შ. გოჩალაშვილი (52), ლ. ალფაიძე (56), ნ. ნიკოლაძე (+97, სამივე — ქუთაისი), მეორე ადგილზე გავიდნენ მ. ქვარიაძე, ი. ამირეზაშვილი და თ. ჩუბინიძე (სამივე — თბილისი).

გულდი მოაზადა მწვრთნელმა თ. გოგოჭურმა.

თორნიკე ზაბარაძე

აპითხვალნი — გაზეთი

რატომ არ იმეხება დამოუკიდებელი საზაღრაკო ფედერაციის ერთი პერიოდი დიდი მიტქმა-მოტქმა ატყდა. იმის თაობაზე, შეიქმნებოდა თუ არა საქართველოს ჰადრაკის დამოუკიდებელი ფედერაცია, იქნებ განვიხილოთ, რა ღონისძიებები ტარდება ქართული საზაღრაკო სკოლის დამოუკიდებლობისთვის? **ნიდარ გელაშვილი, თბილისი.**

აი, რა გვიასახავს საპარტიველო ფედერაციის სახელით, საქართველოს სპორტსაბკომის ჰადრაკის განყოფილების გაგვემ, დიდოსტატმა ბუბუტი გურგენიძემ — 8 მარტს თბილისში, ჰადრაკის სასახლეში, 15 საათზე დანიშნულია დამოუკიდებელი ფედერაციის დამფუძნებელი ყრილობა. იმავე დღეს დაფუძნდება საქართველოს პროფესიონალ მოქაღრაკეთა ასოციაცია“.

მს-მსაა შევითყვეთ...

ლარი ბიორადი

„ფორმაში შედის“

ნაბ-ს კალათბურთელთა პროფესიული ლიგის ერთ-ერთი „გარსკვლავი“, „ბოსტონ სელტიკის“ 34 წლის ლიდერი ლარი ბიორადი ტრავმის შემდეგ ფორმაში შედის. ბოლო სამ მატჩში მან თავის კოლეგების მხოლოდ 17 ქულა შეისძინა, გუშინწინ, „მინესოტასთან“ ორთაბრძოლაში კი 35 ქულა მოაგროვა.

სხვა კალენდარული მატჩები დამთავრდა ასე:

„მინესოტა“ — „ბოსტონი“ 111:116. სნაიპერები: კემპბელი — 33, მიჩელი (ორივე — „მინესოტა“) — 26, ბიორადი — 35, პერი (ორივე — „ბოსტონი“) — 23.

„ატლანტა“ — „ფილადელფია“ 108:107. სნაიპერები: უილ-

ბათამაზაგის ცხრილები			„ორლანდო“			„დენივერი“		
ატლანტის დივიზიონი	მ.	წ.	ატლანტის დივიზიონი	მ.	წ.	ატლანტის დივიზიონი	მ.	წ.
„ბოსტონი“	40	15	„ფილადელფია“	30	24	„პორტლენდი“	44	12
„ნიუ-იორკი“	25	81	„ნიუ-ჯერსი“	22	84	„ლა-ლევანტი“	40	15
„ვაშინგტონი“	22	84	„ნიუ-ჯერსი“	18	87	„ფინიქსი“	36	18
„ნიუ-ჯერსი“	18	87	„შაიამი“	16	89	„გოლდენ სტეტი“	29	25
„შაიამი“	16	89			„სიეტლი“	26	28	
					„ლა-კლიპერსი“	18	88	
					„საკრამენტო“	15	88	
ცენტრალური დივიზიონი			კიდევ ერთი „პარსკვლავი“					
„ჩიკაგო“	40	14	ნიკაპო. აქ მიმდინარე ჩოგბურთელთა საერთაშორისო ტურნირის — „ვოლფო ტენისის“ მეორე ტურში, რომელიც 27 თებერვალს გაიმართა, ამერიკული ჩოგბურთის ამომავალმა „გარსკვლავმა“, მიჩიგანის უნივერსიტეტის სტუდენტმა მელივი ვაშინგტონმა ერთ საათსა და 26 წუთში დაამარცხა მესამე ნომრად განთესილი საქაოდ ძლიერი ჩეხოსლოვაკიელი ჩოგბურთელი პეტრ კორდა 6:4, 7:6.	„სან-ანტონიო“	35	17	ამ დღის სხვა შეხვედრები დამთავრდა ასე: რიჩი რენებერგ —	
„იუტა“	37	20	„პორტლენდი“	32	28			
„მილუოკი“	35	21	„დალასი“	20	88			
„ატლანტა“	31	24	„მინესოტა“	18	86			
„ინდიანა“	25	29						
„კლივლენდი“	20	86						
„შარლოტა“	16	88						
შუა-დასავლეთის დივიზიონი								
„სან-ანტონიო“	35	17						
„იუტა“	35	18						
„მილუოკი“	32	28						
„დალასი“	20	88						
„მინესოტა“	18	86						

დევიდ პეტი (ორივე — აშშ) 6:3, 7:6, ული როგლვესი (გერმანია — ველი პალატი) (ფინეთი) 7:6, 6:3, ალექსანდრ მორცი (გერმანია) — გერი მიულერი (აშშ) 7:6, 6:3, ჯონ-მარკოვი (აშშ) — რამე კოიშანი (ინდოეთი) 7:5, 6:3, ხაი-მე იაზაგა (პერუ) — კევინ კარენი (აშშ) 6:1, 3:6, 6:4.

ბრძოლას აგრძელებს „ეპიტონი“

ინგლისის საფეხბურთო ასოციაციის თასის გათამაშების მეხუთე წრის საბასუხო მატჩში, რომელიც გუშინწინ ლივერპულში გაიმართა, ერთმანეთს შეხვდა ორი ადგილობრივი გუნდი — „ლივერპული“ და „ეპიტონი“. ერთადერთი გოლი, რომელმაც გადაწყვიტა მატჩის ბედი, ევერტონელმა დევიდ უოტსონმა გაიტანა — 1:0.

ვინაიდან ამ გუნდების პირველი შეხვედრა ფრედ (0:0) დამთავრდა, თასის შემდგომ ეტაპზე თამაშის უფლება „ეპიტონს“ა მოიპოვა.

(საკუთარი ინფორმაცია).

საორბის უჩინარი მხარე

„ჩემი დანაშაული ის იყო, ცუდ დროს ვაკეთებდი სასიკეთო საქმეს“...

მიხეილ ლაზიშვილთან სპორტის უჩინარი მხარეებზე ვაჭრებმა მიგვიყვანა. დიდხანს ვათავლიერე წარსული პუბლიკაციები ამ რუბრიკით. წლების განმავლობაში ვცდილობდი არ გამოგვჩენოდა ვინმე, ვინც ქართულ სპორტს ჩემად და უბრუნებოდად ემსახურებოდა, მაგრამ არაფერი გვითქვამს მათ შესახებ, ვინც ქართველ სპორტსმენებს მხარში ედგა და ამხნევებდა, ვინც ჩვენს გამარჯვებებს ხელს უწყობდა, ვინც უძრაობის პერიოდში ვერსთვის საკეთებელ საქმეს სპორტსმენთა და ხელოვანთა დაჯავლიანებაში ხელდავდა, და ვინც კულინებს მიღმა მიინც „ავისმქმნელოდ“ დარჩა. მაშინ სხვა დრო იყო, ვიქცევი, თუმცა, სიკეთე განსაკუთრებული დრო და ეპოქა, მოგვსხვებდათ, არ სჭირდება, მეცნობთა ინსტიტუტი ანტიკური ბინიდან ამომდინარეობს და მას შემდეგ ამაზე ამაღლებული საქმიანობა, იშვიათად, ადამიანს ეკეთებინოს, რა თქმა უნდა, თუ კაცი იყო.

დღეს უკვე თამამად ვსაუბრობთ სპორტის მხარეებზე, თავად მოვეწოდებით „ძლიერთა ამა ქვეყნისთა“ სხვადასხვა ლინისტიკების დასაფინანსებლად, სასიკეთო საქმის მატერიალური პრობლემის მოსაგვარებლად და, სამწუხაროდ, არ ვინსენებთ იმ ხალხს, ვინც სამოცდაათწლიანი განუთქობაბის მიმე წლებში შეძლო კაცად დარჩენილიყო და კაცური საქმე ეკეთებინა. ჩვენი რუბრიკის მიზანმიმართული მოხდა მათ მიმართ, რა კიდევ სურვილი იმისა, რომ მეოხის ინსტიტუტი კვლავ აღორძინდეს საქართველოში, რადგან, თუ სხვა მერტრეველი მსოფლიომ ქართველ ფეხბურთელად გაიცნო, თუ მიხეილ მესხის ფინტებმა მსოფლიო მოიხილა, თუ გივი კარტოზიაშვილი მსოფლიოს მსოფლიო სპორტის მსოფლიო სარბიულზე გაიტანა, ამაში ლომის წილი მთლად ლაზიშვილსა და მიუძღვის. იმ წლებში სხვაგვარად არ შეიძლებოდა — ამბობს ახლა ბატონი მიხეილი — საქართველოს სპორტით და ხელოვნებით თუ გაიცნობდა მსოფლიო, სხვა ყველა გზა მოკირდა იყო. სპორტი ბავშვობიდან მიყვარდა, განსაკუთრებით ფეხბურთი, ამიტომ ვაბანდებდი ჩემი შემოსავლის ნაწილს მასში.

სამაგიეროდ რას იტყვით?
— სხვა მერტრეველის თამაშით „დინამოს“ სტადიონზე მოსული მაყურებელი რომ ხარობდა, მე ის მიხარობდა, იმაზე დიდი სახალური რა უნდა ყოფილიყო?

თქვენი ქველმოქმედების მადლიერი თავად ბატონი ხლავაც გახლავთ. ამანაწინადელი ინტერვიუში აღნიშნა კიდევ თქვენს დამახარებელს მის სპორტულ ბიოგრაფიაში...

— სხვათა გადმობირებას ორი წელი დასჭირდა. პირველად შოთა შავგულიძე და ირაკლი ნემსაძე ჩავიდნენ მოსალაპარაკებლად, მაგრამ სასტიკი უარით გამოისტუმრეს მერტრეველებმა. ჩვენ, რა თქმა უნდა, განვიცდიდით, რატომ უნდა დაეცვა ქართველს რუსული გუნდის ღირსება. მისი გადმოყვანის სურვილი იმდენად დიდი იყო, შემთხვევას არ ვუშვებდით ხელს, რათა მის ოჯახს დავახლოვებოდით და მისი უტეხი მეუღლე, ქალბატონი ტანია მოგვებოდა. იმ პერიოდში საქსოვი ფაბრიკის დირექტორი ვიყავი, მოსკოვში ხშირად მიხდებოდა მივლინებით ჩასვლა და ყოველთვის მერტრეველებს მოვიზიანებდით ხოლმე. ტანია კვლავ უარზე იდგა, სხვათა კი მეუღლის გარეშე თბილისში გადმოსვლაზე ფიქრობდა არ შეიძლება. 1962 წელს თბილისის „დინამოს“ კალაბურთელთა გუნდი ჩემპიონთა

თასზე ცსკა-ს ეთამაშებოდა. სიგარეტის შისაწვად ფოიში გავვიდი, ვხედავ, ტანის და სლავის შემოსვლა უნდა და მილოციელები არ უშვებენ. სასწრაფოდ ოთარ ქორქიასთან მივედი და მოსაწვევები ვთხოვე (შემოსვლა მხოლოდ მოსაწვევებით იყო). შემოვიყვანე და „უტეს ქალბატონს“ განვუმარტე — თბილისში რომ იყო, ხელში აყვანილს შემოვიყვანდნენ, აქ კი, ხომ ხელდავთ, კაციშვილი არ გადასვებთ და შიგნითაც არ გიშვებენ-მეთქი. ამან ცოტა მოტეხა ქალი, მერე მეგობრებმა ც აუბეს მხარი, გადადით თბილისში, იქ კარგად იცხოვრებთო. დავითანხმეთ, როგორც იქნა, მაგრამ ახლა გუნდის თანხმობა იყო საჭირო. სხვათა მთხოვა, იქნებ სამი-ოთხი კაცი რუსეთში წავიყვანოთ და მოვალბოთ, ადვილად რომ გამოვიშვანო. „არაგვი“ დაეპატევე მთელი გუნდი. როგორც კი მერტრეველის გადმოყვანაზე ჩამოვარდა სუბარი, ვალერი ვორონინმა სლავას მიმართა: რატომ ყოყმანობ, მე ვინმემ რომ შემომთავაზოს თბილისში გადასვლა, უყოყმანოდ დავთანხმდები, იქ იციან კარგი სპორტსმენის დაფასება და პარტიის ცემო. ასე გადაწყდა „განდგომილის“ დაბრუნების საკითხი. თუმცა, ტანია საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესება მოითხოვა. იმ დამესვე დაეუბრეე მაშინდელი კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის სპორტის განყოფილების ხელმძღვანელს სერგო ტაბატაძეს, რომელიც დაგვიბრდა სამოთახიან ბინას ყოფილ კამოს ქუჩაზე. ამ დროისთვის უკვე ამიერკავკასიის მეტალურგშიყვის სამმართველოს უფროსი ვიყავი და ჩვენმა ტრესტმა მერტრეველების ბინას საუკეთესო რემონტი ვაკეთა. არ შეიძლება არ გავიხსენო ამიერკავკასიის სეც-მშენის სამმართველოს უფროსი დავით ცერცვაძე, რომელიც აქტიურად ჩაება ამ კარგ საქმეში. სამაღლობელი კი ისიცაა, რომ დღესაც მოლოცავს ცოლ-ქმარს. წარმოიდგინეთ, სხვა რამ რუსეთში დარჩენილიყო, ის ბედი ელოდა, რაც სტრელცოსს და ბევრ მის თანაგუნდელს. საწყალი სტრელცოვი ციხიდან რომ გამოვიდა, ფეხბურთის თამაში აკრძალული ჰქონდა და პოკეიში ვარჯიშობდა; მთხოვა, იქნებ მეც წავიყვანოთ თბილისში.

მაგრამ ეს ხდებოდა მაშინ, ხანამ ესა თუ ის კაცი სპორტს ხეობდა. სამაგიეროდ სპორტის პირობებში ვერცხანს ყოველთვის დახმეული იდგა ახალი ცხოვრების წესზე, უკან სიხსლავზე სპორტული ცხოვრება იყო, წინ — არაფერი. წლების განმავლობაში ასე ხდებოდა...

— მართალი ბრძანდებით. მაშინ არც სამეტიალური დანტერესება იყო. სამაგიეროდ, პარტიოტებში უფრო მეტი ჰქონდათ სპორტსმენებს. მასხოვს, გივი კარტოზიას ერთ-ერთ მსოფლიო ჩემპიონატზე კენჭისყრით ერთ საღამოს ოთხჯერ უნდა ექობადა. პირველი ორი ბრძოლა ადვილად მოიგო, მესამესათვის უკვე საკმაოდ დაღლილად გრძობდა თავს, მაგრამ ქალიშვილი დაიფიცა, მინც მოვიგებ ამ ორთაბრძოლას. მეოთხე ქილაობის წინ საბრძოლველად ვსვლაზე უარი განაცხადა, ქანცი ჰქონდა გაწყვეტილი. ნაკრების ერთ-ერთმა წევრმა — ვალენტინ ნიკოლაევმა უთხრა: ავი ამბობენ, ქართველებს მშობრები არიანო. გამწარდა გივი. ხალიჩაზე გასვლის წინ დანიფიცა, საქართველო გაპარტახებულს დამხვდეს, თუ ამ რუსის სიტყვები გაგამართლებს და ბრძოლაში დავამარცხდეთ. ორ წუთში ბექებზე გააკრა მოწინააღმდეგე და მეორედ გახდა მსოფლიო ჩემპიონი. სამა-

გიეროდ, ასეთი ფალავანი თხუთმეტი წლის განმავლობაში უშუშევიარი დიდობდა და კაციშვილი არ კითხვობდა, რითი არჩენდა ოჯახს. თუნდაც ქართული ფეხბურთის ლეგენდა ბორის პაიქაძე მოვიგონოთ. აქტიური სპორტის რომ ჩამოშორდა, ლაბადით დადიოდა, პალტო არ ჰქონდა.

...გივი კარტოზიას ცხოვრება ვაგვისხნოთ, უდავოდ, ნიჭიერი ფალავანი იყო, ეგაა, მამა ჰყავდა პოლიტპარტიმარი და გარკვეულად ამის გამო იჩაგრებოდა. ერთხელ ყოფილა კალაბურთელმა, სპორტო-მეტრის თანამშრომელმა შოთა ახვლედიანმა გამანდო: ქილაობაში ახალი ამომავალი ვარსკვლავი იზრდება და პარტონი სჭირდებაო. იმ დღიდან გივის დაუახლოვდი, ვცდილობდი, ყოველთვის მის გვერდით ვყოფილიყავი, ვარჯიშისა და დასვენების ნორმალური პირობები შექმენა. რა დასაძალია, და, გივის, როგორც ყველა ქართველს, „ქეი-

1961 წელი. კიზინოვის სტადიონი. უმაღლეს ლიგაში გადასასვლელ ტურნირში ქუთაისელმა ფეხბურთელებმა ეს-ეს არის ტაღინის „კალევი“ დაამარცხეს... ტრიბუნაზე ხედავს მარცხენა (პირველი რიგში, მარცხენა): სახლ-მწიფო მწვრთნელი დავით ცომაია და სპორტსაზოგადოება „ლოკომოტივის“ თავმჯდომარე თენგივ კახაბიძე. მეორე რიგში — „ლელოს“ კორესპონდენტი ბიჭიკო ქორქია, მხარობი ეროსი მაჩაგალაძე, უურნალისტი ბაკურ ბახტურიძე და მიხეილ ლაზიშვილი.

ფი“ უყვარდა, ამიტომ, სულ უკან დადევდი, რომ ხელი შემეშალა მისთვის. ზოგ გულშემოკავარს ჰკონია, თუ მის საყვარელ სპორტსმენს კარგად აქეფებს, სასიყვითო საქმეს გაუკეთებს. ის კი არ იცინა, რომ ამით სპორტსმენის რევიმი ირღვევა. გივის ერთი კარგი თვისება ჰქონდა — რევმის უღ დაღარღვევდა, სამაგიეროდ, უშუალოდ შევივების წინ, ლუქმას არ ჩაიდებდა პირში. საოცრად ნებისყოფიანი ხდებოდა ამ დროს. გვიყურებდა, ჩვენ როგორ მივირთმევდით, თვითონ კი პატარა პურს მავწონში ჩასვლელებდა და იმას წუწნდა. ასე იკვებებოდა წონას.

ერთხელ, მსოფლიო პირველობის წინ, მოპოდავები ალუმბაში იმყოფებოდნენ შეკრებაზე. გივის მამისათვის წერილი მოუწერა — არც ხილია, არც ყურძნის წვენი და არც ბოსტნული, იქნებ გამომიგზავნოთო. ერთი კვირის შემდეგ ოთხი დიდი ყუთი გავასვით ხილთა და ქართული ნუგბართი და წავედით ალუმბაში. ერთ დღეში დაარიგა კეთილმა ფალავანმა ყველაფერი. მე და მამამისმა დღისაყვედურეთ — ბიჭო, ერთი დღისთვის გამოგვტარე ამხელა ზგაო. დაუფიქრებლად მოგვიტო: აქ მარტო მე ხომ არა ვარ, იმათაც მონატრებული ჰქონდათ ეს ყველაფერი.

ყველაზე მეტად მაშინ დაიჩაგრა გივი, 1952 წელს ოლიმპიადებზე რომ არ წაყვანეს. შერჩევით ტურნირში ბელოვთან შეხვედრა ჩვენმა ფალავანმა მოიგო, მაგრამ მაშინ საკავშირო ნაკრებს სათავე-

ში ქართველი ედგა, რომელმაც უპირატესობა რუსს მიანიჭა: კარტოზია რომ წაიყვანო ოლიმპიადებზე, ვაითუ, ვერ გაიმარჯვოს, შემდეგ ხომ ნაციონალისტობას დამწამებნო. ბელოვმა კი ვერ გაამართლანაკრების ხელმძღვანელთა იმედები.

მსგავსი შემთხვევები ფეხბურთშიც ხშირად ყოფილა. ქართულ ფეხბურთს ტაღანტებს რა გამოუდევდა, ნაკრები კი, თუ ათი თავით მაღლდ არ იდგნენ თავიანთ კონკურენტზე, დად ხარბიელზე გამოხვლაზე ოცნებაც არ შეეძლოთ. მხაჩებინაგან ხომ ხაერთოდ ხიცოცხლე გვექონდა გამწარებული. ბევრჯერ გვეყოლია ძლიერი და ხტაბილური კოლექტივები, მაგრამ ჩემიონობას მხოლოდ ორჯერ მივაღწიეთ, თახის ფინალშიც წაგვამბინეს.

— არც უმაგისობა იყო, ამიტომ, იძულებული ვიყავით, ზოგჯერ მუქარით, ზოგჯერ დაყვავებით, ხანაც სასუქრით მოგველო მოსაჯი. რას გულისხმობდა ეს? არ დაეჩაგრა ჩვენი „დინამო“ და ობიექტურად ემსაჯათ. თუ მსაჯი ისეთი გამოდგებოდა, რომ მისი რესპუბლიკის გუნდიც ჩვენსავით „ცენტრის“ დაწოლის გამო იჩაგრებოდა, ჯავრს იმით იყრიდა, ცოტათი ქართველებისკენაც გადმოიხრებოდა ხოლმე. ერთ შემთხვევას ვიამბობთ: ქუთაისის „ტორპედო“ რომ პირველად უმაღლეს ლიგაში გადავიდა, მაშინ სამ გუნდს შორის გამარჯვებულს

გუნდებს ეთამაშებოდა. მინდორზე ბრძოლა ეს არა, ჩვენს მიმდინარეობდა და მსაჯი არაფერზე არ რეაგირებდა.

● ახლანდელ გუნდებს დიდი საწარმოების ხელმძღვანელები მფარველობენ, პრემიებიც საკმაოდ ხოლმე აქვთ. თქვენ თუ წახალისებდით ხოლმე ფეხბურთელებს?

— ყველაზე მთავარი ის იყო, რომ თვითონ ფეხბურთელები არ იყვნენ ფულით დაინტერესებულნი. მათთვის მთავარი ბურთის თამაში იყო და კიდევ ის, რომ უცხოტომელზე გაემარჯვათ. ერთხელ, 1964 წელს, ჩემპიონობამდე, ბექებმა მეტად საპასუხისმგებლო მატჩი აღმათელებთან ფრედ დაამთავრეს და მაშინ დაგვილოდვეთ, თითოს 150 თუ 200 მანეთი შეხვდა. მაგრამ მაშინ ამ ფულს ბევრად მეტი ძალა ჰქონდა, ვიდრე ახლა.

● იმ პერიოდს „დინამოსთან“ მეგობრობდით. კვლავ სხვა მეტრეველის ამანაწინადელი ინტერვიუ მინდა გავიხსენო. მაშინ ბატონმა ხლავამ გვიამბო, როგორ ეხტურებოთ თქვენ და მიხეილ მესხს სახლში და როგორი კაცური სიტყვით მიმართა მას მესხმა. თქვენი მიხეილთან მეგობრობა და ერთად ყოფნა, ალბათ ამით არ დამთავრებულა...

— არა, ამით როგორ დამთავრებოდა, როცა ნათელიმბრობდა გვაკავშირებს ერთობლივით. უმცირესი მიზანს ნათლია ვარ. იცით, როგორც ნიჭიერა უმრავლესობა, მიხეილ მესხიც ურევიმო კაცი იყო და ჩემი მასთან თავდაობილველი დამოკიდებულებაც ძიძიობას უფრო ემსაგებებოდა. ასევე იყო ეროსი მანგალაძეც, რომელიც მიხეილ მესხს ქართული ფეხბურთის ფემონება მიიხსენებდა და მის ყოველ კარგ თამაშზე ბავშვით აღფრთოვანდებოდა ხოლმე.

● გისმენთ და, ხიმართლე გითხრა, მივირბ: ახლანდელ დროში „რასაც ვასცემ“ პრინციში მივიწყებული და ცხოვრებისათვის თითქოს გამოუხადებარა; თქვენ კი ამ ნათელი გზით ხიარული ირჩიეთ. ვინ ჩავინერგათ?

— ოჯახში მატერიალურად არასდროს გვიჭირდა. მამა მეღვინე იყო და რუსეთში მუშაობდა. ბავშვობიდან გვაჩვენებდა გაცივებულის დახმარებას, დავრდომილის ფეხზე წამოყენებას, საერთოდ, სიკეთეს. მეც და ჩემი ძმებიც ყოველთვის ამ პრინციპით ცხოვრობდით — ჩვენი თავის იქით ყოველთვის ვიციდაც ვხედავდით. ჩემი ძმები, რა თქმა უნდა, მხარში მედგენ ყოველთვის; მარტო მე და ირაკლი რას გაეწვდებოდით, მაგრამ ჩვენ ფედერაციის წევრებიც რომ ვიყავით, ამიტომ უფრო ვინდობთ. სპორტსმენებისა არ იყოს, ჩვენც, სანამ მყარად ვიდევით ჩვენსავთ მიწაზე, „გაცივებდნენ“ შემდეგ კი, როცა დევნილნი შორის ძმები ლაზიშვილებიც ამოჩანდნენ, როცა „ხალხის მტრებად“ გამოგვაცხადეს, ფედერაციიდანაც გავგრიტებს და... ცეკაქ ბიურთზე ერთ-ერთმა მდივანმა ისიც თქვა, ლაზიშვილი ფეხბურთის ეფაზეა და საქართველო დააქციაო. საქართველო ვინ დააქცია, ყველა კარგად ხედავს, ხელდას შედევით. მარტო ჩვენს დევნას ვინ ჩივის, „ხალხის მტრის“ იარაღი ჩვენს შევილებსაც მიაკერეს. ჩემი ვანი მორაგბე გახლდათ. უნგრეთში უნდა წასულიყო მორაგბეთა გუნდი, მაშინ საქართველოს კომკავშირის ცეკას მეორე მდივანმა ლაზიშვილის გვარი რომ წაიკონა, სიიდან ამოშალა. შემდეგ დაიბარა და განუმარტა: ხომ იცი, ხელისუფლების დამოკიდებულება ბიძათქვენების მიმართ, ამიტომ ვერ გაგიშვებო... გუნდის მწვრთნელის ნოდარ ყოფიანის და კაპიტანის გელა მიქაბერიძის დაინტერესებით მოთხოვნით, ჩემს ვაჟს საზღვარგარეთ ტურნირში წასვლის უფლება მისცეს.

მთელი ჩემი დანაშაული კი ის იყო, ცუდ დროს ვაკეთებდი სასიკეთო საქმეს. მთელი კაცობრიობის ისტორიის მანძილზე, მეცნებობას ქებას და ზრტბას ასხამდნენ, გარდა სამკოთა ჩვენისა, მეც სხვა არაფერი დამრჩებოდა, უთქმელად უნდა წავსულიყავი საბრბელიდან.

ესაუბრა ივანე ჩხევიძელი.

ინფორმაცია

საპარტიოების კაბუქ (1974-1976 წლებში დაბადებულნი) ძიუდოსტა პირად-გუნდური პირველობა, რომელიც ახლახან გამარჯობდა, ოთხჯერ, წინ უსწრებდა ანზორ

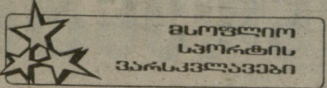
კინაძის სახელობის საერთაშორისო ტურნირს (ტრადიციულად, მარტში რომ ტარდება ჩვენს დღესაკაში), ასე რომ, ამ ასპარეზობაში ჩვენს მწვრთნელებს კიდევ ერთხელ მიეცათ რეზერვების დათვალიერების საშუალება — შეიჩრნენ ის მოქმედავები, რომლებიც ძალეებს მოსინჯავენ ა. კინაძის სა-

ხელობის ტურნირზე. აქვე ვიტყვით, რომ საერთაშორისო ტურნირში იასპარეზებენ საკავშირო პირველობების გამარჯვებულნი და პრიზიორებიც.

შეიხიბრებაში გუნდური პირველი ადგილი დაიკავა სპორტსკო-გაღიება „მარტოვე“, მეორე — „მეგრადენმა“, მესამე — „დინა-

მა“. გაგაცნობთ გამარჯვებულებს წონითი კატეგორიების მიხედვით: 49 კგ. ვია ჯადარიძე („მეგრადენი“, მესტია), 53 კგ. ავთანდილ ბერიძე („დინამო“, ყვარჯილი), 57 კგ. დავით ფუზაშვილი („მეგრადენი“, გორი), 62 კგ. გიორგი გავაშვილი („მარტოვე“, თბილი-

სი), 68 კგ. ზურაბ მისურაძე („მეგრადენი“, გორი), 75 კგ. მამუკა ლუზარაული („მარტოვე“, ანმტა), 83 კგ. მამუკა ბოტკოველი, 90 კგ. გიორგი-ფარადაშვილი (ორივე — „მარტოვე“, თელავი), +90 კგ. ალექსანდრე დავითაშვილი („მარტოვე“, ანმტა).

გარი ლინეკერი

როდესაც ლაპარაკი თანამედროვე ფეხბურთის ყველაზე შედეგიან ოსტატებზე, უფრო ხშირად ინგლისელ გარი ლინეკერს ასახელებენ.

ლინეკერი, რომელმაც სახელი გაითქვა ორ უკანასკნელ მსოფლიო ჩემპიონატზე, დაიბადა ლესტერში 1960 წლის 30 ნოემბერს. 18 წლის ასაკში „ლესტერ სიტის“ დიფენსივით მარცხენა ნახევარში, რომელიც ამ დროს ინგლისის მეორე ლიგაში გამოდიოდა. მწვრთნელები მალე დარწმუნდნენ, რომ ლინეკერი ბევრი რამ შეეძლო. სწორედ მისი გოლების წყალობით დაუბრუნდა „ლესტერ სიტის“ პირველ ლიგას. ეს, რა თქმა უნდა, ინგლისის საუკეთესო კლუბების ხელმძღვანელებს არ გამოეპარათ. ლინეკერის შესაძენად მთელი აუქციონი გაიმართა, რაც იმით დამთავრდა, რომ ჰაბსბურგული „ევერტონში“ გადაბარდა, თუმცა „ლივერპულს“ დიდად იყო მონდომებული. „ევერტონის“ გულშემატკივრები თვალნათლივ დარწმუნდნენ, რა ყოფილა ლინეკერი: „ევერტონის“ ინგლისის თასს დაეუფლა, ჩემპიონიც გახდა, თასების მფლობელთა თასის გათამაშებაც გაიმართა. ყველაფერი, რა თქმა უნდა, ლინეკერს არ მიეწერებოდა, მაგრამ მისმა სანაპერულმა ოსტატობამ რომ გუნდს ბევრი შესძინა, ეს ცხადზე უცხადესი იყო. 1986 წელს ლინეკერს საყოველთაო აღიარება მოუტანა: იგი ინგლისის ლიგის ყველაზე შედეგიანი მოთამაშე გახდა, მსოფლიო ჩემპიონატში ყველაზე მეტი გოლი გაიტანა, დასახელებს ინგლისის საუკეთესო ფეხბურთელად, „ოქროს ბურთის“ ტრადიციულ კონკურსზე კი მეორე იყო და „ვერტონის ბურთით“ დაჯილდოვდა. დაბ. ეს ყველაფერი ერთ სეზონში მოხდა...

ლინეკერი თავდაპირველად მარცხენა გარემარბი იყო, შემდეგ კი თავდასხმის ცენტრში გადავიდა. ინგლისის ნაკრებში პირველად 1984 წლის 26 მაისს ითამაშა და იმ დროიდან მოყოლებული, თუ დამატებული არ არის, გამოდის ნაკრების შემადგენლობაში. თუ ყველაფერი კარგად იქნება და რაიმე სერიოზული ტრავმა არ მიიღო, ლინეკერს შეეძლება ე. წ. ასიანთა კლუბში მონაწილეობა. ე. წ. იფიქროს, სადაც დღისათვის ინგლისელთაგან მური, ბ. ჩარლტონი, რაიტი და შილტონი არიან. შესაძლოა, ლინეკერმა მათ გაუსწროს კიდევ.

ის, რომ ინგლისის ნაკრები მსოფლიო ჩემპიონატებში ურიგოდ არ გამოდის, ბევრს ძირითად ლინეკერის დამსახურებად მიაჩნია. ძალიან კარგად თამაშობდა იგი მექსიკოში. პოლონელებთან შეხვედრაში (3:0) სანაპერმა პეტ-თორიკი შეასრულა, რაც მსოფლიო ჩემპიონატისთვის, დიდად, უჩვეულო მოვლენაა; პარაკლასი (3:0) ორი ბურთი გაიტანა, ერთი — არგენტინელებთან (1:2) და ამ ნ გოლით მსოფლიო პირველობის „ოქროს ბურთი“ მოიპოვა.

ევროპის 1988 წლის პირველობაზე მოუშუშებელი ტრავმის გამო ლინეკერს თამაში არ გამოუვიდა. მაგრამ მსოფლიოს 1990 წლის ჩემპიონატში მან ყველა — 7 მატჩში მიიღო მონაწილეობა და 4 გოლი გაიტანა. რა თქმა უნდა, მეოთხე ადგილი ინგლისის ნაკრებისათვის ურავო შედეგი არ იყო. როგორ წაირმართა ლინეკერის კარიერა საკლუბო გუნდებში? 1986 წელს, მექსიკიდან დაბრუნების შემდეგ, მისთვის ახალი ცხოვრება დაიწყო. „ევერტონმა“ ძალიან კარგად იცოდა, რას ნიშნავდა ასეთი თავდასხმის შენარჩუნება, მაგრამ ვერ გაუძლო ცდუნებას და გარი ზღაპრულ ფასად „ბარსე-

ლონას“ მიჰყიდა. ლინეკერს ესპანეთში ბურთის გატანა არ დაევიწყებია, მაგრამ გულშემატკივრები მაინც უმეცხოფილონი იყვნენ. „ბარსელონას“ კომანდებს არ მოსწონდათ ის, რომ ჩემპიონობას ყოველ წელს მადრიდის „რეალი“ ეუფლებოდა. როცა კატალონიის გუნდს სათავეში კრუფი ჩაუდგა, მან გულშემატკივრებს საზვიადოდ აღუთქვა, რომ „ბარსელონა“ პირველ ადგილზე გავიდოდა. ლინეკერი ვერ შეეწყო ახალ მწვრთნელს და სამშობლოში დაბრუნდა. ახლა იგი ლონდონის „ტოტენჰემ ჰოტსპურში“ გამოდის, კვლავ სხარტი და მოქნილია, მანევრული, ტექნიკური და, რაც მთავარია, ყოველთვის შემართული მეტოქის კართან.

ის, რომ ლინეკერს, ისევე როგორც ოდესღაც გერდ მიულერს, ამდენი ბურთი გააქვს, ცხადია, საყოველთაო ინტერესს იწვევს. რაც სხეულისათვის მიუღწეველია, ინგლისელს, ყოველ შემთხვევაში გარეგნულად, ძალიან იოლად გამოუდის. „როგორ ხდება ეს?“ — ძალიან ხშირად ეკითხებიან მას. „რა ვიცი, ეტყობა, შეეძლება გრძობის წყალობით“.

გივი თორაძე.

უცხოეთის ფეხბურთის ამბები

გელგიელთა გამარჯვება

ბრიზანელი. აქ გაიმართა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩი ფეხბურთში (V ჯგუფი) ბელგიისა და ლუქსემბურგის ნაკრებებს შორის. იგი დამთავრდა გელგიელთა გამარჯვებით — 3:0. ბურთები გაიტანეს ერვინ ვანდერბერგმა, იან კულემანსმა და ენცო შიფომ.

ალბინუსულ ჯგუფში ლიდერობენ

უელსელი ფეხბურთელები, რომელმაც 4 ქულა აქვთ 2 თამაშის შემდეგ. მომდევნო ადგილებზე არიან გერმანიისა და ბელგიის გუნდები. ლუქსემბურგელებმა წააგეს სამივე შეხვედრა.

პელეს პოლიტიკური ახგინივანი

ბრაზილიის ახალი პრეზიდენტი კოლორ დი მელუ შარზან შეუდგა მოღვაწეობას. ჯერ, ცხადია, აღრეა იმაზე ლაპარაკი, როგორი იქ-

ნება მისი მმართველობის შედეგები, მაგრამ უკვე გამოჩნდა ერთი პიროვნება, რომელიც აქედანვე კრიტიკული თვლით უყურებს ახალ (და ახალგაზრდა) პრეზიდენტს. ეს კაცი გახლავთ პელე. როგორც „ფეხბურთის მეფე“ ურნალისტებს განუცხადა, თვით აპირებს მონაწილეობა მიიღოს პრეზიდენტის მომავალ — 1994 წლის არჩევნებში. აქამდე პელე რომელიმე პოლიტიკური პარტიის წევრი არ ყოფილა, მაგრამ, როგორც მიმოხილველები თვლიან, თავისი პოლიტიკური შეხედულებებით იგი ძალიან ახლოა სოციალ-დემოკრატებთან.

ეს-ესაა შევიტყვეთ...

პრუიფს ოპერაცია გაუკეთეს!

განაღებულ კონტრაქტში — 4 მილიონი

ცნობილი პოლიტიკელი ფეხბურთელი იოჰან კრუფი, რომელიც ამჟამად ესპანეთის კლუბ „ბარსელონას“ ავარჯიშებს, გულის უკმაობის გამო „სან-ბორდის“ პოს-პიტალში მითიყვანეს. იქ მას მიოკარდის ინფარქტი ჩამოუყალიბდა და საპროგნოზის გახდა სასწრაფო ქირურგიული ჩარევა. ხუთშაბათს კრუფის გაუკეთეს ოპერაცია, რომელიც 3 საათს გაგრძელდა. ეს ყველაფერი მოხდა ბარსელონაში.

ორიველი გონივი (ქირურგიუ-

ლი ბრიგადის უფროსი): „ოპერაციამ მშვენივრად ჩაიარა. შემდგომი გაუარესების შანსი, ფაქტობრივად, არ არსებობს. ყველაფერი გამოირკვევა უახლოესი 24 საათის განმავლობაში. თუ კრუფი სიგარეტის წვეს დაანებებს თავს, საკმაოდ დიდხანს იცოცხლებს, ვინაიდან, ოპერაცია რომ არ მივიღოთ მხედველობაში, იგი პრაქტიკულად განმრთობილი კაცი. პოს-პიტალში ალბათ 8-10 დღეს დაჰყოფს.“

ანტონ პარანა („ბარსელონას“ მენეჯერი):

„კლუბი ძალზე მობარულია, რომ კრუფის განმრთობლობას აღარაფერი ემუქრება. საერთოდ, ეს სეზონი მისთვის იღბლიანი იყო („ბარსელონა“ უახლოეს მატჩებს ეროვნულ ჩემპიონატში 8 ქულით უსწრებს) და, დარწმუნებული ვართ, გართულებები არც ამჯერად ექნება. ამას წინაა, მან განაახლა კონტრაქტი „ბარსელონასთან“. 2 წლით და საფასურად საკმაოდ სოლიდური თანხა მიიღო.“

(საკუთარი ინფორმაცია)
სურათზე: იოჰან კრუფი.

მეგობრის ჩემპიონატი: ცოტა რამ მსხვირდინდა პირველი

თამაში არსებობს 33 წლის მანძილზე ევროპის ჩემპიონატი ფეხბურთში თანდათან დაიხვეწა და სტაბილური ხასიათი მიიღო. დროთა განმავლობაში იგი ძალზე პოპულარულ და პრესტიჟულ ტურნირად იქცა.

1992 წელს შვედეთის ქალაქებში ჩატარდება რიგით მე-9 ევროპის ჩემპიონატის ფინალური ეტაპი.

მკითხველს ვთავაზობთ მცირე ექსკურსს ევროპის ყველაზე პოპულარული საფეხბურთო შეჯიბრების ისტორიიდან.

ევროპის თასის პირველი გათამაშება (1958-60 წლები), რომლის თასიანი გახლდათ საფრანგეთის ფეხბურთის ფედერაციის გენერალური მდივანი ანრი დელონე, მოეწყო ოლიმპიური სისტემით. რადგან პირველ გათამაშებაში მონაწილეობა მიიღო ევროპის 17 ქვეყნის ეროვნულმა ნაკრებმა გუნდმა, საჭირო გახდა ორი საკვალიფიკაციო მატჩის გამართვა. კენჭისყრით ერთმანეთს შეხვდნენ ჩეხოსლოვაკია და ირლანდია — 4:0, 0:2.

ამრიგად, 16 გუნდი დაწვევიდა. მერვედფინალური და მეოთხედფინალური თამაშები ჩატარდა მიმოსვლით (შინ და სტუმრად). შეჯიბრების დასკვნითი ეტაპი, ე. ი. ნახევარფინალები და ფინალი, ჩატარდა საფრანგეთის ქალაქებში: პარიზსა და მარსელში.

მერვედფინალები: სსრკ — უნგრეთი 3:1, 1:0; საფრანგეთი — საბერძნეთი 7:1, 1:1; რუმინეთი — თურქეთი 3:0, 0:2; ავსტრია — ნორვეგია 1:0, 5:2; იუგოსლავია — ბულგარეთი 2:0, 1:1; გერმ — პორტუგალია 0:2, 2:3; პოლონეთი — ესპანეთი 2:4, 0:3; დანია — ჩეხოსლოვაკია 2:2, 1:5.

მეოთხედფინალები: სსრკ — ესპანეთი (ესპანეთმა უარი თქვა თამაშზე), საფრანგეთი — ავსტრია 5:2, 4:2; პორტუგალია — იუგოსლავია 2:1, 1:5; ჩეხოსლოვაკია — რუმინეთი 2:0, 3:0.

პირველი ნახევარფინალი: სსრკ — ჩეხოსლოვაკია — 3:0, ჩატარდა მარსელში. მეორე ნახევარფინალი: იუგოსლავია — საფრანგეთი — 5:4, გაიმართა პარიზში. თამაში მე-3 ადგილისთვის გაიმართა მარსელში. ჩეხოსლოვაკიის ნაკრებმა ანგარიშით 2:0 მოუგო საფრანგეთის გუნდს.

და აი, 1960 წელი. 10 ივლისი. პირველი გათამაშების კულმინაცია, პირველი ფინალური მატჩი. სსრკ — იუგოსლავია 2:1, (0:1, 1:0). დამატებითი დრო 1:0. ეს თამაში გაიმართა პარიზის „პარკ დე პრენსის“ სტადიონზე. მას 18 000 მაყურებელი დაესწრო. მსაჯები: ა. ელისი, ნ. ასტონი, დ. ფინი (ყველა—ინგლისი). გუნდების შემადგენლობა:

სსრკ — იაშინი, ჩოხელი, მასლონიკინი, კრუტკოვი, ვინოვი, ნეტო, მეტრეველი, ვ. ივანოვი, პონედელნიკი, ბუტუკინი, მესხი. მწვრთნელები: კაჩალინი, გულიაევი. იუგოსლავია — ვიდინიჩი, დურკოვიჩი, იუსუფი, ჟანკოვიჩი, მილალინოვიჩი, პერუშიჩი, შეკულარაძი, ერკოვიჩი, გალიჩი, მატუში, კოსტინი.

მწვრთნელები: ტირანინი, ჩირიჩი.

გოლები: მ. გალიჩი (43 წთ), ს. მეტრეველი (49), ვ. პონედელნიკი (112).

ფეხბურთის ქართველი ქომაგებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ის, რომ ევროპის ჩემპიონებზე გახდნენ მ. მესხი, ს. მეტრეველი, გ. ჩოხელი. შემდგომში მსაჯობა ეკავიან ნაკრები ევროპის ვიცე-ჩემპიონობას ველარ ვასცა. ქართველი ფეხბურთელებიდან ევროპის ვიცე-ჩემპიონები იყვნენ: მ. ხურცილავა, რ. მოძუაშვილი, გ. ნოდია (1972 წელი) და თ. სულაქველიძე (1988 წელი).

ევროპის თასის პირველი გათამაშების ბომბარდირი გახდა ჩეხოსლოვაკელი ტ. ბუტუკინი, რომელმაც 5 ბურთი გაიტანა.

მიხეილ საბახტარიშვილი.
მ. კაკაბაძის ხტულის მხენელი.

მარადონას სამე ბართულა

არგენტინელი ფეხბურთელის დივეო მარადონას საქმე მნიშვნელოვნად გართულდა. მარადონას ბრალდება წაუყენეს ნარკოტიკებით მოვაჭრეობის ურთიერთობაზე. მან კატეგორიულად უარყო ეს ხმები, მაგრამ ბოლო ხანების თემა ამჟამად ამხელს ფეხბურთელს დანაშაულში.

იტალიიდან იტყობინებიან, რომ მარადონა პირველ დაკითხვაზე გამოძახეს, სადაც პროკურორმა მას ბრალდებულ წაუყენა, რომ ფეხბურთელს შეხვედრა ჰქონდა მეტაფიზიკურ და იგი მათ გასაყიდად სთავაზობდა კოკაინს. არგენტინელმა ფეხბურთელმა დადასტურა თავისი კავშირი მეტაფიზიკურად, მაგრამ კატეგორიული უარი თქვა ნარკოტიკებზე. აი, მისი სიტყვები დაკითხვაზე: „ქალები — კი, კოკაინი — არა“.

მაგრამ პროკურატურას უკვ

აქვს მარადონას წინააღმდეგ სამი მეტაფიზიკური ჩვენება, რომლებიც აღსატყუებენ, რომ ფეხბურთელთან შეხვედრისას მათ მიიღეს კოკაინის ფხენილი. თუ ეს ჩვენებები დადასტურდა, მარადონას დიდი უსიამოვნებები მოელო.

„ფეხბურთის მეფის“ მუზეუმი

ბრაზილიის ქალაქ რიო-დე-ჟანეიროში განზრახული აქვთ „ფეხბურთის მეფის“ — პელეს მუზეუმის გახსნა, სადაც გამოფენენ გამოჩენილი ფეხბურთელის მიერ სხვადასხვა დროს მოპოვებულ ათასზე მეტ ჭილღოს.

ექსპონატთა შორის საგანგებოდ აღივსება მოათავსებენ ყოველ რიგის თასის ზუსტ ასლს, რომელიც ბრაზილიის ნაკრებს სამუდამოდ მიეკუთვნა 1958, 1962 და 1970 წლებში მსოფლიო ჩემპიონატში გამარჯვებისთვის. აგრეთვე, ჭილღოს, რომელიც პელეს მიენიჭა, როგორც საუკუნის საუკეთესო სპორტსმენს.

აქ გაიმართულ პრეს-კონფერენციასზე გამოცხადდა, რომ მუზეუმის გახსნა დაახლოებით 2-2,5 მილიონი დოლარი დაჯდება. ეს იქნება მომრავი გამოფენა, რომლის ჩვენება განზრახულია ამერიკის შეერთებულ შტატებშიც მსოფლიო ჩემპიონატის დღეებში.

ან ჩემპიონობა, ან...

პოპულარული იტალიელი ფეხბურთელის რობერტო ბაჯოს ქალიშვილი ვალენტინა ჯერ 3 თვისა იც არ შესრულებულა და უკვე 320 მილიონი ლირის შემოსავალი მოუტანა თავის სახელგანთქმულ მამას. სწორედ ეს თანხა გადაუხადა ფეხბურთელს შვილის ფოტოსურათების გამოქვეყნების უფლებაში. — ძალიან მინდა, შევიძინო ვილა ზღვის სანაპიროზე და, თუ „იუვენტუსი“ ვერ მოიპოვებს ჩემპიონობას და ვერ ავიღებ ფულად პრემიას, მე და ჩემი მეუღლე იძულებულნი ვაგვხდებით, კიდევ ერთი შვილი ვიყვლით. ფოტოგენერაციის გარანტიას წინასწარ ვიძლევი — ხუმრობით განუცხადა ბაჯომ ჟურნალისტებს.

სიუ ჟუნი — ერთადერთი პრეტენდენტი

ეროვნული

ამ უკანასკნელ წლებში რამდენიმე საპარტიო ენციკლოპედია გამოიცა ჩხურო, პოლონურ, რუსულ ენებზე. რა ენობებს არ ნახავთ აქ, რას არ გავიგებთ. მაგრამ სიუ ჟუნის გარის ძეგნას ნუ დაიწყებთ — ასეთ მოჭადრაკეს ენციკლოპედიების ავტორები არ იტოვებენ!

ჩვენ კი ვიცნობთ, ან მეტი რა გზა გვაქვს! სიუ ჟუნის აღზრდა მართლაც ელვისებური იყო. სულ რაღაც ერთი წლის მანძილზე იგი ნაკლებ ცნობილი ოსტატიდან მსოფლიოს № 2 მოჭადრაკედ იქცა. გზებზე ხშირად ასახელებენ ხოლმე „წლის მოჭადრაკეს“. ჩვენ რომ გვეთხოვნ, შარშანდელ „წლის მოჭადრაკედ“ სწორედ სიუ ჟუნს დავასახელებდით. მართლაც, სადაც კი ითამაშა, ყველგან თავი გამოიჩინა, 1990 წელიც „არ იქმარა“ და წარმატებები წლეულსაც გააგრძელა.

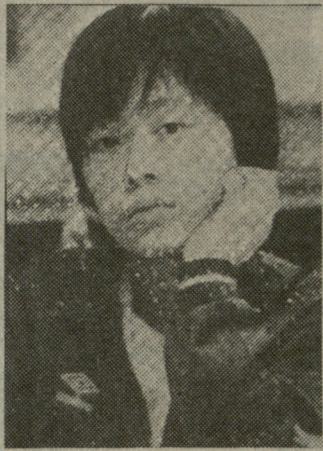
სიუ ჟუნი სულ 20 წლისაა. ალბათ სწორედ ამ გარემოებამ განაპირობა ენციკლოპედიების „შეცდომა“. უცნაურზე უცნაურია, მაგრამ ჩინეთში, სადაც, როგორც ცნობილია, მრავალშვილიანი ოჯახების ტრადიციაა, იმგვარ მშობლებს თითქმის ვერ წააწყდებით, ამ დიდოსტატის მშობლები რომ არიან — მათ მხოლოდ ერთი შვილი ჰყავთ. დედა იწყინებია, მამა — მოსამსახურე. ცხოვრობენ პეკინში. სიუ ჟუნი ჰადრავს 10 წლის ასაკიდან თამაშობს, კვალიფიციური მწვრთნელებიც ჰყავს. 1986 წელს მან მოსკოვში ითამაშა საბჭოთა კავშირისა და ჩინეთის ნაკრებების მატჩში. 1988 წლამდე ჩინეთის № 1 მოჭადრაკედ ითვლებოდა დიდოსტატი ლიუ შილანი (იგი მსოფლიო ჩემპიონობის პრეტენდენტთა შეჯიბრებაშიც მონაწილეობდა), რომელიც თავის ქვეყანაში დიდი პოპულარობით სარგებლობდა, მაგრამ მისი ადგილი უკვე სიუ ჟუნმა დაიკავა. 1988 წელს იგი სალონიკის საერთაშორისო საჭადრაკო ოლიმპიადაზეც

მონაწილეობდა — ჩინეთის ნაკრებში მეორე დაფაზე ასპარეზობდა.

1989 წელს სიუ ჟუნი ჩინეთის ჩემპიონი გახდა, ამან გზა გაუხსნა 19 წლის ოსტატს მსოფლიო პირველობის მორიგი ზონალური ტურნირისაკენ. შედეგმაც არ დაეყოვნა — მან საზონათაშორისო ტურნირში თამაშის უფლება მოიპოვა. ეს უკვე სერიოზული განაცხადი იყო.

1990 წელი კი, როგორც ვთქვით, ახალგაზრდა ჩინელის ტრიუმფის წელია.

საზონათაშორისო ტურნირის 18 მონაწილე, პრეტენდენტთა ასპარეზობის სამი საგზურისათვის მაღალიზის ქალაქ კუალა-ლუმპურში იბრძოდა. შეჯიბრებას არაერთი ფავორიტი ჰყავდა. რომ ალარაფერი ვთქვათ ნონა გაფრინდა-შვილსა და ხანა ალექსანდრიაზე, სამეულში მოხვედრის მეტნაკლები შესაძლებლობები ჰქონდათ მარტა ლიტინსკაიას, ნინო გურიელს, ანა ახმარუშოვას, ტატინა ლემაჩოს, სხვებსაც. ყოველ შემთხვევაში, შეჯიბრების დაწყებამდე სპეციალისტებისთვის რომ გეკითხათ, საგზურის პრეტენდენტებს შორის სიუ ჟუნს არავინ დაასახელებდა. სინამდვილეში კი, აი, რა მოხდა: გაფრინდა-შვილი შეჯიბრება დიდებულად წარმართა და 17 შესაძლებლიდან 13,5 ქულით პირველ ადგილზე გავიდა. მაგრამ ასევე უდავო იყო სიუ ჟუნის წარმატებაც, რომელმაც 12,5 ქულით მეორე ადგილი დაიკავა. ახლა კი გადავხედოთ ჩინელის ცალკეულ მიღწევებს. იმ მოჭადრაკეებთან, რომლებიც სატურნირო ცხრილის პირველ ნახევარში აღმოჩნდნენ, მას მაინცდამაინც მაღალი შედეგებისთვის არ მიუღწევია, პირიქით — 8 პარტიიდან მხოლოდ 3,5 ქულა მოაგროვა. სამაგიეროდ, იმ მოჭადრაკეებთან, რომლებიც ცხრილის ქვედა ნახევარში ვანლაგდნენ, ჩინელმა ასპროცენტთან შედგეს მიაღწია —

სიუ ჟუნი

9 შეხვედრიდან ცხრავე მოიგო. ვნახოთ, ვისთან წააგო მან ამ ტურნირში — ნონა გაფრინდა-შვილთან, მარტა ლიტინსკაიასთან, ძლიერი დანიელ ოსტატ ნინა ჰობბერგთან; სამაგიეროდ, მოუგო დიდოსტატებს — ანა ახმარუშოვას (აშშ), ხანა ალექსანდრიას, ტატინა ლემაჩოს (შვეიცარია), მარინა მაკროპულოს — პოლონევეცს (საბერძნეთი). ერთი სიტყვით, საზონათაშორისო ტურნირის დებიუტანტმა დიდ წარმატებას მიაღწია — ჰადრავს ისტორიაში მეორედ (ლიუ შილანის შემდეგ) ჩინელი მოჭადრაკე მსოფლიო ჩემპიონობის პრეტენდენტთა ასპარეზობის მონაწილე გახდა.

კუალა-ლუმპურის ტურნირის მიმონიღვისას ნონა გაფრინდა-შვილი წერდა: „სიუ ჟუნი (იგი მწვრთნელის გარეშე თამაშობდა) მეტად ნიჭიერი მოჭადრაკეა, დიდი მომავლის მქონე“. ეს სიტყვები შემდეგში, როგორც ვნახეთ, გაართლდა.

სიუ ჟუნი ჩინეთში ფიზკულტურული კოლეჯის მეორე კურსზე სწავლობს. სწავლა ფასიანია, მაგ-

რამ რადგან სიუ ჟუნმა ჰადრავს დიდ წარმატებებს მიაღწია, იგი განათვისუფლებულია გადასახადისგან. ბევრ ტურნირში ვერ თამაშობს, რადგან ამის საშუალება არა აქვს. საყურადღებოა, რომ დღემდე ევროპასა და აზიაში მხოლოდ 8 საერთაშორისო შეჯიბრებაში გამოსულა. როგორც ექსპერტები დარწმუნდნენ, ჩინელმა საჭადრაკო თეორია საკმაოდ კარგად იცის. კითხვან, თუ რომელ საჭადრაკო ლიტერატურას იყენებს თეორიული მომზადებისთვის, სიუ ჟუნმა დაასახელა იუგოსლავიური „ინფორმატორი“, რომელიც ბელგრადში წელიწადში ორჯერ გამოდის ცნობილი დიდოსტატის ალექსანდრ მატანოვიჩის რედაქციით და ნახევარი წლის განმავლობაში გათამაშებულ რჩეულ პარტიებს შეიცავს. გავისხენოთ, რომ თავის დროზე იუგოსლავიური „ინფორმატორი“ რომერტ ფიშერის საყვარელი საჭადრაკო გამოცემა იყო და იქნებ ახლაც არის.

პრეტენდენტთა ტურნირზე გამგზავრების წინ სიუ ჟუნმა ჩინეთის პირველობაზე ითამაშა და მეორე ადგილზე გავიდა. სპორტულ შედეგს ამ შემთხვევაში, რა თქმა უნდა, დიდი მნიშვნელობა არ ჰქონია, მთავარი იყო სათანადო ვარჯიში.

ჩვენ აქ სიტყვას არ გავაგრძელებთ ბოროტობაში გამართულ პრეტენდენტების ტურნირზე, რომელიც არასრულყოფილი ფორმულით ჩატარდა. ვიტყვით მხოლოდ, რომ ჩინელმა აქაც გამოიჩინა თავი — 7 პარტიიდან 4,5 ქულით I-II ადგილები გაიყო ალისა მარჩინთან. მან მოუგო მარჩინს, იოსელიანს, დონალდსონსა და გაფრინდა-შვილს, წააგო კახიანთან და ვალიამოვასთან, ყაიმზე შეუთანხმდა კლიმოვა-რიპტოვას.

აი, რას წერდა საერთაშორისო ოსტატი მიხაილ კონოპკა: „ამ ტურნირში დამსახურებულად გაიმა-

რჯვეს, სიუ ჟუნმა და ალისა მარჩინმა მათ შეჯიბრებაში შექმნილად წარმართეს. სიუ ჟუნმა (სეკუნდანტი — საერთაშორისო ოსტატი ხეხიან-ხუანი) კარგად იცის თეორია, თამაშობს აგრესიულად. ჩინეთში ახლა არაერთი ძლიერი მოჭადრაკეა და სულაც არ იქნება გასაცნობარი, რომ პრეტენდენტთა მომდევნო ტურნირებზე ამ ქვეყნის ერთმა წარმომადგენელმა კი არა, ორმა ითამაშოს; ჩემთვის პირდაპირ მოულოდნელობა იქნება, მომავალ ოლიმპიადაზე ჩინეთის გუნდი მედლების გარეშე რომ დარჩეს...“

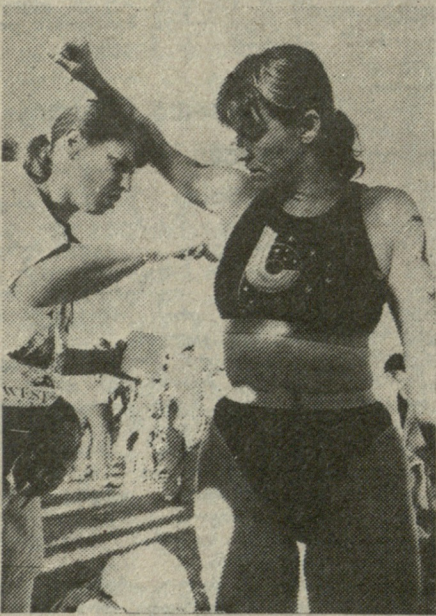
და აქი, არც დარჩენილა! ჩინელები ნიჭი სადის ოლიმპიადაზე მხოლოდ უნგრელებსა და საბჭოთა ნაკრებს ჩამორჩნენ და მესამე საპრიზო ადგილზე გავიდნენ. რა თქმა უნდა, დიდი ინტერესი გამოიწვია პირველ ადგილზე სიუ ჟუნის თამაშმა. მან ყველა, თორმეტივე შეხვედრაში მიიღო მონაწილეობა და კვლავ ბრწყინვალე შედეგს მიაღწია — 11 ქულა მოაგროვა (78,5 პროცენტი). უკეთესი მონაცემები მხოლოდ ორ მოჭადრაკეს ჰქონდა: ყუჟა პოლოვარს — 11,5 ქულა 14-დან (82 პროცენტი) და ახალგაზრდა არგენტინელ ამურას — 8 ქულა 10-დან (80 პროცენტი).

ასეთი მიღწევების შემდეგ სიუ ჟუნი, რა თქმა უნდა, ფავორიტად ითვლებოდა პრეტენდენტთა ფინალურ მატჩში ალისა მარჩინთან და აი, დამატებელი გამარჯვებაც — 4,5:2,5.

მაშ ასე, შემოდგომაზე საჭადრაკო სამყაროს საინტერესო მატჩი ელის. ერთმანეთის პირისპირ წარდგებიან მაია ჩიბურდანიძე და სიუ ჟუნი. ჩინელს ხშირად ეკითხებიან ამ მატჩის შესახებ შედეგზე, მაგრამ სიუ ჟუნი პასუხისმგან თავს იკავებს.

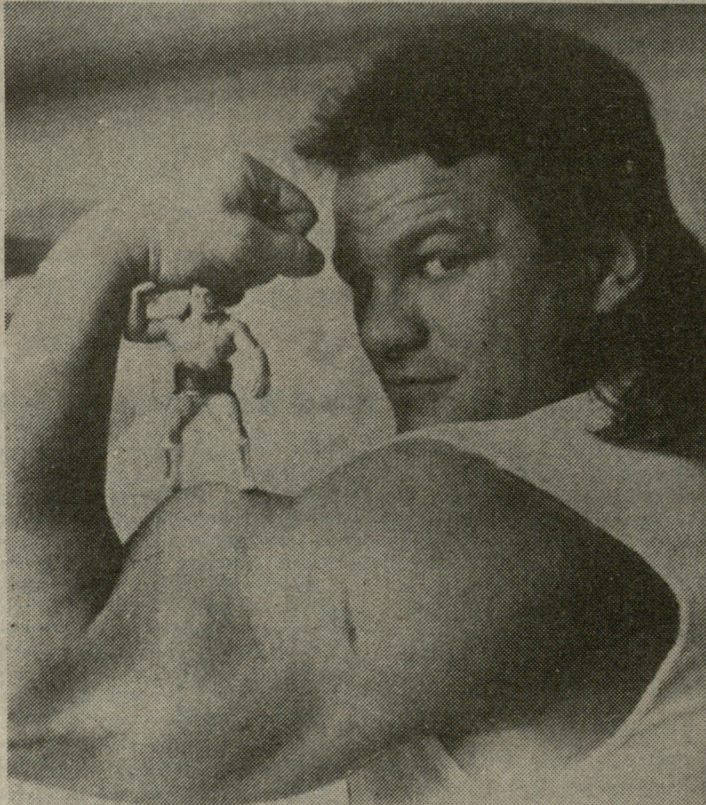
გივი ზამჩაძე

ფოტოგალერეა

საორბული „ბიკინი“

ამერიკელი მოცურავე ქალი შელი ტეილორ-სმითი, რომელსაც თქვენ ხედავთ ხურათზე მს-კი-ლომეტრიან დისტანციაზე შეჯიბრებისათვის მზადდება, სააგენტო „დაბა“-ს განცხადებით, მსოფლიოს პირველი ჩემპიონი გახდა ამ მართონულ „ტრასაზე“ და... პირველი ქალი, რომელსაც მისცეს უფლება პერტში (ავსტრალია) გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატზე „ბიკინის“ საცურაო კოსტუმით გამოსულიყო.

„თეთრი ოლიმპიადის“ მონაბედი

საფრანგეთში გამოუშვეს ალბერტილის ზამთრის XV ოლიმპიური თამაშებისადმი მიძღვნილი მონეტები. გთავაზობთ მათ რეპროდუქციას.

სარიოზული ყმაფილი

აშშ. ცნობილი მოჭადრაკეების აი, ასეთი ხუთდღიანი ფიგურები წარმოადგინეს ნიუ-იორკში გამართულ სათამაშოების ყოველწლიურ ბაზრობაზე. ამერიკელ მოჭადრაკე სკოტ სტინერს ბიციფსზე უზის მინიატურული ფლავანი, რომელიც მასვე განახსივრებს.

ინფორმაცია

30 წლის ამერიკელი კომერსანტი ემილ მარცკანინი, რომელმაც ამ რამდენიმე წლის წინათ შეიძინა იტალიის მეორე დივიზიონის საფეხბურთო კლუბი „ვერონა“, ყველაზე ახალგაზრდა პრეზიდენტი გახდა იტალიის ლიგაში. ემილი წარმოშობით სომხეთი; დაიბადა ირანში, არის აშშ-ის მოქალაქე და იტალიის ფლობს რამდენიმე მლახისა და სალაზღვეო კომპანიას.

რედაქტორის თანავი გაჩაჩილაქა

„საორბლოტოს“ მოხვარულთათვის

იმასთან დაკავშირებით, რომ „სპორტპროგრესის“ მე-10 ტირაჟში ჩართული რამდენიმე თამაში პოკეში შედგება პარასკევს, ამ ტირაჟისათვის „სპორტპროგრესის“ და „სპორტლოტოს“ ბილეთების „მკ“ ნაწილების მიღება ქ. თბილისში სპორტული ლატარიების საწარმოს მთელს სარეალიზაციო ქსელში, მათ შორის ელიავას ქ. № 26 არსებულ ცენტრში და საფირმო ჯიხურებში დამთავრდება, 8 მარტს 12 საათზე. სასპორტლოტო.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი თანაუგრძნობს დიდოსტატ ნანა ალექსანდრიას მამის გიორგი ნუნბორის ძე ალექსანდრიას გარდაცვალების გამო.

„ლელო“ დღეაწინდელ ნომერზე მორიგეობდა ო. ნოზაძე, კორექტორები: ც. ჩიტეშვილი, ქ. ქავთარაძე.

საქართველოს ურანალ-გაზეთების გამომცემლობა „ნაპოზლოს“ სტამბა. თბილისი, შ. კოსტავას ქ. 14. აბეჭდვის ინტენსივობა წელიწადში ერთხელ, თბილისში, ქ. 28.